

Fővárosi Törvényszék
16.Gf.40.314/2021/9-II.

A Fővárosi Ítéltábla az Orgován Ügyvédi Iroda (cím6.; ügyintéző: dr. Orgován István ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2) I. rendű és Felperes2 (Cím2) II. rendű felpereseknek a Dr. Bátonyi Ügyvédi Iroda (cím13. 1. em. 1.; ügyintéző: dr. Bátonyi Richárd ügyvéd) által képviselt Alperes1. (Cím1) I. rendű alperes és a személyesen eljáró Alperes2 (cím4) II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelensége iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. június 29-én kelt 5.G.40.387/2020/26. számú ítélete ellen a felperesek által benyújtott fellebbezés folytán – nyilvános tárgyaláson – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 72.000 (hetvenkétezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 462.070 (négy százhatvankétezer-hetven) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) által megállapított tényállás szerint az I. és II. rendű felperesek mint hitel felvevők és néhai Felperes3 mint kezes 2007. április 12-én, ugyanazon nap személyi budapesti közjegyző előtt tett, ügyszám3. ügyszámú tartozáslismerő nyilatkozatukba is foglaltan az I. rendű alperessel mint hitelezővel egyélt programhoz megnevezésű, szerződésszám szerződésazonosítóval ellátott hitel- és zálogszerződést kötöttek. A szerződésben rögzítésre került, hogy az kizárólag a cégt és a hitelfelvevő között 2006. június 29-én megkötött lakás-előtakarékossági szerződésekkel együtt hatályos, és a lakás-előtakarékossági szerződések a jelen szerződés elválaszthatatlan részét képezik.

A szerződés alapján az I. rendű alperes 95.700 svájci frank devizahitelt tartott rendelkezésre, és a szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén ebből legfeljebb 13.600.000 forint összegű kölcsön folyósítását vállalta magáncélú felhasználásra. A hitel futamideje 120 hónap volt, végső lejárat 2017. április 12. napja. A felek a szerződés 4.1. pontjában rögzítették, hogy a kölcsön kamatlába háromhavi kamatperiódusonként változó, mértéke a bank mindenkor kondíciós listájában kerül közzétételre. A kamatláb mértéke a szerződéskötés időpontjában évi 3,90 %. A szerződés 4.2. pontja szerint a bank kamatperiódusonként változó kezelési költséget számol fel, melynek mértéke a bank

mindenkori kondíciós listájában került közzétételre, a szerződéskötés időpontjában évi 2,7 % volt. A hitel teljes hiteldíj mutatója (THM) a szerződéskötés időpontjában érvényes feltételekkel 3,64 % volt azzal, hogy a THM mértéke nem tükrözi a hitel kamat- és árfolyamkockázatát. A kölcsön igénybevétele legkorábban a folyósítási feltételek mindegyikének teljesítését követően, a hitelfelvevő eseti írásbeli megbízása (lehívás) alapján történik. A kölcsön folyósítása forintban történik, a lehívott devizaösszeg átváltásával, a folyósításkor érvényes pénztári devizavételi árfolyamon számítva. A hitel folyósításának feltétele volt – többek között –, hogy a kölcsönvevő a lakás-előtakarékosági szerződés alapján nyitott megtakarítási számla lakástakarékpénztár általi zárolásának igazolása megtörténjen és az előtakarékosági szerződés alapján nyitott megtakarítási számlán elhelyezett mindenkor összegre az óvadéki szerződés létrejöjjön.

A szerződés 6.1. pontja szerint a bank a megtakarítási időszak alatt a kötelező előtörlesztés napjáig, de legfeljebb 2005. május 12. napjáig a kölcsöntőke törlesztésére türelmi időt biztosít a hitelfelvevő részére. A türelmi időszak alatt a kamat és a kezelési költség megfizetése havonta, az elszámolási napokon esedékes. A teljes hitelösszeg igénybevételét feltételezve, a szerződéskötéskor hatályos kondíciós lista feltételeivel az induló hiteldíj összege 501,27 svájci frank volt. A megtakarítási időszak alatt felhalmozott tőketartozás törlesztése oly módon történik, hogy az óvadékkul zárolt megtakarítási számlán a megtakarítási időszak lejáratára napján lévő teljes összeget (ami a bank által is jóváhagyott módosítások esetén nem feltétlenül azonos a szerződéses összeggel) a lakás-takarékpénztár a bank által megjelölt, a hitel elszámolásra szolgáló számlára utalja. Az így átutalt összeg a hitelfelvevő kötelező előtörlesztésének minősül, és mint ilyen díj- és költségmentes. A türelmi idő kizárólag a tőke megfizetésére vonatkozik, a kamatfizetés és a kezelési költség, továbbá a szerződés alapján a hitelfelvevőt terhelő egyéb fizetési kötelezettség teljesítését nem érinti. A kamat, a kezelési költség, továbbá a díjak, a jutalékok és a költségek megfizetése oly módon történik, hogy a hitelfelvevő köteles gondoskodni arról, hogy az esedékes tartozásának megfelelő fedezet a banknál vezetett, a szerződésben megjelölt forintszámláján az esedékesség napján rendelkezésre álljon.

(A 6.2. pont értelmében) a kötelező előtörlesztést követően a kölcsön törlesztése, a kamat és a kezelési költség megfizetése havonta, az elszámolási napokon, kamatperiódusonként svájci frankban egyenlő összegű törlesztőrészekben esedékes.

A szerződés 6.4. pontja szerint a tőke, a kamat és a kezelési költség, továbbá a díjak, a jutalékok és a költségek megfizetése oly módon történik, hogy a hitelfelvevő köteles gondoskodni arról, hogy az esedékes devizatartozásának megfelelő forintfedezet a banknál vezetett, 3.2. pontban megjelölt forintszámláján az elszámolási napot megelőző 3. üzleti napon rendelkezésre álljon. A rendelkezésre tartott forintfedezet szempontjából az esedékes devizatartozásnak az esedékességet megelőző 3. üzleti napon érvényes az bank1 kereskedelmi devizaeladási árfolyamán számított forint ellenértéke az irányadó. A bank az esedékesség napján a hitelfelvevő esedékessé vált devizatartozását az bank1 kereskedelmi devizaeladási árfolyamán forintra átszámítja, és ezen forintértékkel a hitelfelvevő forintszámláját megterheli.

A szerződés 9.3. pontja értelmében a felek kijelentették, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a felek között létrejött bankszámlaszerződésben, a Bankszámlák vezetéséről, a betétgyűjtésről és a kapcsolódó szolgáltatásokról szóló üzletszabályzat általános rendelkezések című 1. fejezetében, továbbá a VII. fejezet 29. pontjában foglaltakat, valamint a Hitelműveletek végzéséről szóló üzletszabályzatban, a jelen szerződésre vonatkozó jogszabályokban, valamint a Polgári törvénykönyvben foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni. A 9.4. pont szerint a hitelfelvevő, a zálogkötelezett kijelenti, hogy a bank üzletszabályzatainak tartalmát megismerte, az abban írtakat – különös tekintettel a

Bankszámlák vezetéséről, a betétgyűjtésről és a kapcsolódó szolgáltatásokról szóló üzletszabályzat VII. fejezet 29. pontjában, valamint a Hitelműveletek végzéséről szóló üzletszabályzat 5., 6.3., 6.4., 7., 8.4., 8.5. és 9.7. pontjában felsoroltakra – kifejezetten elfogadja. A felek kijelentik továbbá, hogy jelen szerződés aláírását megelőzően megismerték a lakossági kölcsönszerződések egyes feltételeit tartalmazó tájékoztatót, amely a kondíciós lista részét képezi.

[2] A hitelszerződéssel egy napon – a hitelszerződés aláírását megelőzően – az I. rendű alperes „Kockázatfeltáró nyilatkozat devizahitelek árfolyam- és kamatkockázatával kapcsolatban” elnevezésű tájékoztatóban tájékoztatta a felpereseket a devizahitelek árfolyam- és kamatkockázatáról. A tájékoztatás szerint a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamatkockázat tudatos felvállalását jelenti a hitel devizanemétől függően a hitel teljes, vagy adott esetben részleges futamidejére vonatkozik. Erre tekintettel az ügyfeleink által megkötni kívánt devizahitel szerződéssel kapcsolatban az alábbi, piac által indukált kockázatokra hívjuk fel a figyelmet. A hitel futamideje alatt árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészek forintban számított összege. További kockázatot jelent változó kamatozású hitelkonstrukciók esetében, hogy a devizaárfolyam változástól függetlenül, a hitel devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak, és a változás akár a forint kamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészek összegét. Ugyanekkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezi.

A felperesek és néhai Felperes3 a nyilatkozat záradékában aláírásukkal is elismerték, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakat tudomásul vették és a devizahitel szerződést az abban foglaltak ismeretében, a piac által indukált esetleges változások felelős mérlegelésével kötik meg.

[3] A perbeli szerződés részévé vált, a Hitelműveletek végzéséről szóló üzletszabályzat (a továbbiakban: Üzletszabályzat) 4.1.1. pontja szerint a hiteldíj az az összeg, amelyet az ügyfél az egyes hitelműveletek ellenértékeként – a tőkeösszeg törlesztésén felül – köteles megfizetni. A 4.1.2. pont alapján a bank a hiteldíjat a mindenkor kondíciós listájában meghatározott hiteldíj elemek, így különösen a kamatláb, diszkontláb, illetve az ott feltüntetett mérték szerint számítja fel. A 4.2.1. pont rendelkezett arról, hogy a hiteldíj – az egyes hitelművelet fajtájától függően – különösen az alábbi elemekből tevődhet össze: a) ügyleti kamat, b) hitelképesség vizsgálati vagy hitelfedezet vizsgálati díj, c) hiteligénylési díj, d) rendelkezésre tartási jutalék, e) szerződéskötési díj, f) folyósítási jutalék, g) szerződésmódosítási díj, h) kezelési költség, i) követelés leszámítolása, megvásárlása esetén a diszkontkamat, j) költségterítés. A kondíciós lista eltérő rendelkezéseinek hiányában az a)-i) pontban írt hiteldíj elemek a hitelművelet devizanemében, míg a j) pont szerinti költségterítés a költség keletkezésének devizanemében fizetendőek. A 4.2.9. pont alapján a kezelési költséget a bank – a kondíciós listában közzétett módon – az ügyfél tőketartozása alapján számítja fel.

[4] A felek a szerződéshez kapcsolódó egyéb szerződéseket 2006. június 29-én kötötték meg, valamennyit 5.260.000 forint szerződéses összegre.

[5] Az I. rendű felperes 2007. április 12-én nyilatkozatot tett az bank1 egyéb program, lakástakarékpénztári megtakarítás futamidejét követő törlesztőrészletével kapcsolatban megnevezéssel. Eszerint az bank1 egyéb program esetében a lakástakarékpénztári megtakarítás futamideje alatt az ügyfél csak a kamatot és a kezelési költséget fizeti meg a bank részére, a tőkerészének megfelelő megtakarítási összeget pedig a cég1 lakás-takarékpénztárnál vezetett megtakarítási számlájára fizeti be. A lakás-takarékpénztári szerződés futamidejének lejártakor a megtakarítási számla teljes egyenlege (saját befizetések, állami támogatás, betéti kamat, valamint igény esetén a lakástakarékpénztári hitel, a lakástakarékpénztár felé fizetendő díjakkal csökkentve) a banknál fennálló tőketartozásának csökkentésére kerül felhasználásra. A fennmaradó tőketartozás a hitel hátralévő futamideje alatt közvetlenül a bank részére kerül törlesztésre. Tekintettel arra, hogy az igényelt hitel esetén a megtakarítási összeg eltér az azonos típusú ingatlanfedezetű hiteltermékek feltételrendszere szerinti számított törlesztőrészlet tőkeösszegétől, a lakás-takarékpénztári szerződés futamidejét követően a banknál fizetendő törlesztőrészlet eltérhet a bank standard ingatlanfedezetű hiteleinél alkalmazott összegtől, ami kedvezőtlen esetben az adósságterhek növekedését is eredményezheti. A teljes hitelösszeg igénybevételét feltételezve a szerződéskötéskor hatályos kondíciós lista feltételeivel a piaci kamat- és árfolyamkörnyezet változatlanóságát feltételezve a lakás-takarékpénztári megtakarításokból történő előtörlesztés után az induló törlesztőrészlet összege várhatóan 41 svájci frank. A törlesztőrészlet tartalmazza az adott időszakra eső tőketörlesztést, a kamatot és a kezelési költséget.

2007. április 12-én óvadéki szerződés is megkötésre került lakástakarékpénztárnál elhelyezett összeg terhére, amely szerint a bank a szerződésszám számon megkötött 13.600.000 forint (95.700 CHF) összegű hitel nyújtására vállalt kötelezettséget és e szerződésből eredő fizetési kötelezettség biztosítékaul a bank javára a kötelezett óvadékuul zároltatja a cég1 Zrt.-nél vezetett megtakarítási számlaszám1, megtakarítási számlaszám2, megtakarítási számlaszám3, megtakarítási számlaszám4, megtakarítási számlaszám5 számú megtakarítás számláján lévő mindenkor egyenleget, ideértve a saját megtakarításait, a teljes megtakarítást, illetve a megtakarítási időszak lejártakor a számlán lévő teljes egyenleget.

[6] Felperes3 volt III. rendű felperes elhunyt, jogutódai az I. rendű felperes és a II. rendű alperes.

[7] A felperesek módosított keresetükben a szerződésszám számú hitel- és zálogszerződés 6.4. pontjának és a 4.2. pont a kezelési költség mértékét meghatározó második bekezdése érvénytelenségének megállapítását és a szerződés ítélethozatalig hatályossá nyilvánítását kérték, azzal, hogy az I. rendű alperessel szemben 2.665.884, illetve 3.109.990 forint túlfizetésük keletkezett.

Előadták, hogy a szerződés az árfolyamkockázat körében tisztességtelen feltételt tartalmaz, mivel az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás nem volt világos és érthető. A kockázattaljáró nyilatkozat aláírására a szerződés aláírásának napján került sor – a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) preambulum 20. pontjában írtakkal ellentétesen –, így a kockázattaljárás nem felel meg az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-26/13. ítélet 70. pontjában írtaknak, mivel a pénzügyi, gazdasági ismeretekkel nem rendelkező felperesek számára a kockázatok valós megismeréséhez és

mérlegeléséhez ez az idő nem volt elegendő. Ezért az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás körében a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmát nem lehet figyelembe venni; a tájékoztatás elégtelensége folytán az árfolyamkockázat nem terheli őket. A kockázatfeltáró nyilatkozatból nem derül ki, hogy az árfolyamváltozás hatására bekövetkező jelentős mértékű törlesztőrészlet emelkedés mikor következik be, ebből pedig az következik, hogy az árfolyamváltozással összefüggő jelentős mértékű törlesztőrészlet emelkedés bekövetkezhet akár a megtakarítási időszak alatt is. A bank a saját oldalán felmerülő kockázatokat kizárólag rájuk telepítette.

Hivatkoztak arra, hogy a lakás-takarékpénztárba kötelező befizetésre tekintettel alappal feltételezhetnék a szerződéskötéskor, hogy a megtakarítási időszak alatt a kamattal együtt megfizetett összeg a kölcsön tőketartozását fedezi, ekként kockázatviselésük korlátozott.

Emellett a 6.4. pont az okból is érvénytelen, mert a fogyasztó kárára a szerződésből eredő jogokban és kötelezettségekben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő. Hivatkoztak az Irányelv 3. § (1) bekezdésében foglaltakra és az EUB C-226/12. számú ítéletének 22. pontjára.

A kezelési költség tisztességtelensége körében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 523. §-ára és 201. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkoztak, és állították, hogy e fizetési kötelezettség ellenszolgáltatás nélküli. A pénzügyi szolgáltató költségként csak a fogyasztó érdekében felmerült, valóságos kiadásait számíthatja fel; a szerződéses kötelezettségével és az ehhez tartozó törvényi kötelezettségei teljesítésével kapcsolatos szolgáltatásai ellenértékét az ügyleti kamat tartalmazza. A szerződés 4.2. pontja nem határozza meg, hogy a kezelési költség milyen szolgáltatás ellenértéke, illetve, hogy a pénzügyi intézet a kezelési költség ellenértékéért konkrétan milyen szolgáltatást teljesít. Ezen információk ismeretének hiányában a kezelési költséggel kapcsolatos rendelkezés tisztességtelen.

[8] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Az árfolyamkockázati tájékoztatás körében előadta, hogy a felperesek az árfolyamkockázatról szóló egyértelmű és világos felvilágosítást és megkapták, amelyet a kockázatfeltáró nyilatkozaton szereplő aláírás kétséget kizáró módon igazol. A kockázatfeltáró nyilatkozat érthető és világos módon ad tájékoztatást az árfolyamváltozás fogalmáról, annak mibenlétéről. Az abban foglalt tájékoztatás teljeskörű, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdéseiben foglaltaknak, valamint az EGK Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglaltaknak és az EUB C-51/17. számú eseti döntésből következő elvárásoknak is megfelel.

A kezelési költségről szóló szerződéses rendelkezés körében előadta, hogy a rHpt. 201. § (2) bekezdése, a 41/1997. (III. 05.) Kormányrendelet (a továbbiakban: THM rendelet) 12. § d) és g) pontjának és a rHpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontjának rendelkezései lehetővé tették a pénzügyi intézetek számára, hogy a kamaton kívül más költséget is felszámoljanak. Az adóst terhelő ellenszolgáltatás nem kizárólag a rPtk. 523. § (2) bekezdésében írt kamat, abba beletartozik egyebek mellett a kezelési költség is. Kifejtette, hogy a kezelési költség és a szerződéskötési díj a szolgáltatás-ellenszolgáltatás meghatározásának körébe tartozik, a hitelintézet által nyújtott szolgáltatás (kölcsönnyújtás) ellenértékének egyik eleme (BDT2012. 2739), következésképp az arra vonatkozó általános szerződési feltétel tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha megszövegezése nem egyértelmű, nem érthető. A szerződés 4.2. és 4.3. pontja félre nem érthető módon határozza meg e fizetési kötelezettségeket. Köztudomásúan felmerülő költségeket hárít ezzel át a fogyasztóra, mint az alkalmazottak foglalkoztatásához kötődő költségek, a bankfiók fenntartása, a hitelszámla-vezetés, az egyenleg közlése, az informatikai eszközöknek a fenntartása. Az ilyen adminisztratív szolgáltatások költségét a

bank nem köteles az ügyleti kamatba beépíteni, azokat külön is nevesítheti. A rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg a támadott szerződési feltétel tisztességtelensége, hiszen a szerződés egyértelműen rögzíti, hogy a bank milyen összeget, milyen időre ad kölcsön, annak ára, ellenszolgáltatása a kamat- és a kezelési költség is, amely a szerződésben egyértelműen került meghatározásra.

[9] A II. rendű alperes a perben joghatályos nyilatkozatot nem tett.

[10] Az elsőfokú bíróság a 2021. június 29-én kelt 5.G.40.387/2020/26. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az I. rendű alperes részére 15 napon belül egyetemlegesen 366.776 forint perköltséget, valamint az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 346.550 forint le nem rótt eljárási illetéket.

Megállapította, hogy a felek között a rPtk. 522. § (1) bekezdése szerinti hitelszerződés jött létre, amelyet a felperesek fogyasztóként kötöttek.

A rPtk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdésében, 209/A. § (2) bekezdésében, a 2/2014. és 3/2013. PJE határozatban, rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltak és az EUB C- 51/17. számú ítéletében kifejtetteket idézve azt vizsgálta, hogy az alperes nyújtott-e az árfolyamkockázatról a felperesek részére olyan tájékoztatást, amelyből világosan és egyértelműen kitűnik, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, és annak nincs felső határa, ezen árfolyamváltozás valós, a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet és a forint leértékelődése esetén előfordulhat, hogy a tőketartozás törlesztése céljából a lakástakarékpénztárban forintban elhelyezett megtakarítások és az ahhoz kapcsolt támogatás nem fogják fedezni esedékességkor a tőkekövetelést. Megállapította, hogy a felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat e feltételeknek eleget tesz. E nyilatkozat érthető és világos módon ad tájékoztatást az árfolyamváltozás fogalmáról, mibenlétéről. Rögzíti, hogy az árfolyamváltozás a forint piaci változásának függvénye, ennek kockázatát a felperesek viselik, a kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén is növelheti a törlesztőrészletek összegét, továbbá a kamat és az árfolyamváltozás kedvezőtlen irányú változása esetén, azok kumulatív hatásaként a forintban számított adósságterhek növekedhetnek. Ezzel ellentétes tartalmú szóbeli tájékoztatást a felperesek a perben nem bizonyítottak. Mellőzte tanúl (helyesen: tanúl) ügyintéző tanúkenti meghallgatását, mivel a felperesek a tanú címét felhívás ellenére nem jelentették be. A felperes személyes meghallgatása során azt nyilatkozta, hogy megértette az általa kötött szerződéses konstrukció és a deviza alapú elszámolás lényegét, alapját, tisztában volt a fizetési kötelezettsége teljesítésének rendjével.

Megjegyezte, hogy a felperes nem jelölte meg, hogy a szerződés 6.4. pontja tisztességtelenségét mire alapítja. E rendelkezés a tőke, a kamat és a kezelési költség, továbbá a díjak, jutalékok és költségek megfizetésének módját érthetően, világosan és egyértelműen szabályozza.

Minderre tekintettel az árfolyamkockázatot telepítő rendelkezés tisztességtelenségére alapítva a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján a szerződés részleges vagy teljes érvénytelensége nem állapítható meg.

A szerződés 4.2. pontja is megfelel az átláthatóság követelményének. A rPtk. 523. § (1) és (2) bekezdéséből az következik, hogy a pénzösszeg rendelkezésre bocsátásának mint főszolgáltatásnak ellenértéke a kamat, a felek ugyanakkor további költségek, díjak megfizetésében is megállapodhatnak, amelyek nem tartoznak a főszolgáltatást megállapító

kikötések körébe. Utalt az EUB C-621/17. számú ítéletének 48. pontjában foglaltakra. A kezelési költség fizetésére vonatkozó kötelezettség kikötését a rHpt. 212. § (2) bekezdése, a 2. számú melléklet I.10.3. pontja is lehetővé tette. A szerződés 4.2. pontjában és az Üzletszabályzat 4.1.1., 4.2.1. és 4.2.9. pontjaiban meghatározták a kezelési költség mértékét, vetítési alapját és elszámolásának devizanemét. A kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatás ekként a fogyasztó számára beazonosítható volt. A szolgáltatás tételes felsorolása az EUB fenti döntése értelmében nem szükséges, annak elmaradása a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára. E rendelkezés a jóhiszeműség követelményét sem sérti, az EUB C-415/11. számú ítélet 69. pontjában foglaltakra is figyelemmel nem állapítható meg, hogy egyedi megtárgyalása esetén a fogyasztó nem fogadta el ezt a feltételt, és e szerződéses feltétel folytán a fogyasztó terhére jelentős egyenlőtlenség nem alakult ki. Megállapította, hogy a szerződés szerinti 3,9 %-os kamat és 2,7 %-os kezelési költség együttes mértéke nem éri el a szerződéskötés időpontjában irányadó jegybanki alapkamat 8 %-os mértékét. Az átlagosnak tekinthető kezelési költség mértéke a szerződéses ügylet éves költségének, a THM 3,64 %-os mértékének függvényében sem tekinthető aránytalannak.

[11] Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek. Fellebbezésükben az ítélet keresetük szerinti megváltoztatását és az I. rendű alperes perköltségükben marasztalását kérték.

Előadták, hogy a perbeli hitelszerződést a lakás-előtakarékosági szerződésekkel együtt kell vizsgálni és értelmezni, amelyre tekintettel a jelen szerződés speciális konstrukció, annak működési mechanizmusa és pénzügyi összefüggései eltérnek az általános, annuitásos hitelkonstrukciótól. Az I. rendű alperes kötelező tájékoztatása nem tért ki arra, hogy a lakástakarékpénztári megtakarítás hitelbe törlesztése a kockázat kivédésére alkalmatlan, éppen az I. rendű alperes részére extrém haszon teremtésére alkalmas az egyoldalú szerződésmódosítás 6.5. és 8. pontokban foglalt lehetősége által. A lakástakarékpénztári megtakarítás forintban képződött, így az árfolyam változása miatt 41,5 %-ot veszített az értékéből. A megtakarítási számlára befizetésről szóló, 2007. április 12-i nyilatkozat – amely az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben az I. rendű alperes képviselőjének, nem pedig a felperesek nyilatkozata – alapján jogosan tételezték fel, hogy a kockázatvállalásuknak korlátja a lakástakarékpénztári megtakarítások 9,8 %-os hozama. E korlát mértékére utal a szerződés 7.2. pontjában foglaltak alapján meghatározható, 3.270.000 forintos értékben kiszámolható „veszélyeztető mérték”. A szerződés 6.1. c) pontja szerint a megtakarítások a kölcsön fedezetül szolgálnak. Mindezek alapján alappal hihették, hogy a kölcsön fedezetül szolgáló megtakarítási szerződésekre tekintettel a kölcsön törlesztése nem okozhat számukra súlyos gazdasági következményt. Az I. rendű alperes nem tájékoztatta őket az intervenció sávról sem, amely a kockázatvállalás szempontjából lényeges információnak minősült.

A szerződés 6.4. pontja nincs összhangban a 6.1. pont rendelkezéseivel, mert a tőke megfizetése tekintetében a teljes futamidőre vonatkozóan nem fogalmaz pontosan és egyértelműen, az I. rendű alperes elmulasztotta az iránymutatást a tekintetben, hogy a CHF-ben nyilvántartott tőkét hogyan érinti a forintban fizetett megtakarítás, e speciális szerződéses jogviszonyban a fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire milyen hatást válthat ki.

Az alperes tájékoztatási kötelezettsége tekintetében utaltak a rPtk. 4. § (1) és (4) bekezdésére, 5. § (1) és (4) bekezdésére, 205. § (3) bekezdésére, 209. § (2) bekezdésére, a rHpt. 203. § (2) és (7) bekezdésére, a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i közleményében foglaltakra, az Irányelvből és az EUB ítélezési gyakorlatából kitűnő kritériumokra és a Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában kifejtettekre. Az EUB irányadó döntései közül hivatkoztak a C-51/17. számú ítéletben, a C-186/16. számú, a C-227/18. számú, C-26/13. számú és C-609/19. számú határozatban megfogalmazott követelményekre. Az I. rendű

alperes által adott tájékoztatás az árfolyamkockázat következményeinek felmérésére nem alkalmas, mivel általánosan fogalmaz, nem utal a fizetőeszköz súlyos leértékelődésének a futamidő alatti valós és tényleges lehetőségére és arra, hogy ennek következtében helyzetük gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat. A tájékoztató utalása szerinti „kedvezőtlen eset” bekövetkezése csupán eshetőleges, és nem világos, milyen együttthatások eredményeként fordulhat elő. A tájékoztatóban nem található olyan közlés, miszerint az árfolyamkockázat korlátozás nélkül a fogyasztót terheli. Az elsőfokú ítélet iratellenesen rögzíti ezzel szemben a tájékoztatás tartalmát és azt is, hogy a tájékoztatást a felperesek megértették volna, mivel a kockázatteltáró nyilatkozatban ilyen sem szerepel.

A kockázatteltáró nyilatkozat aláírása időpontjával összefüggésben kifejtették, hogy azt a szerződés 13. oldala tartalmazza, így nem igazolt, hogy a hitelszerződés aláírását megelőzően megismerték.

Az elsőfokú bíróság megsértette a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 3. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségét, amikor nem vizsgálta a tájékoztatás világosságán és érthetőségén túlmenően a szerződéses egyensúly felbomlását, nem vette figyelembe az EUB C-226/16., C-229/19. és C-289/19. számú ügyekben kifejtett álláspontját.

A tájékoztatás megfelelőségére önmagában az I. rendű alperes – helytelen – értelmezése alapján következtetett, emellett a rPp. 3. § (3) bekezdésének megsértésével a terhükre értékelte tanúl meghallgatásának elmaradását, holott a lakcímet bejelenteni nem tudták, ezen információval csak az adatkezelési joggal rendelkező I. rendű alperes bírt.

A szerződés forintosítása sem küszöbölte ki az árfolyamkockázat fogyasztóra gyakorolt hátrányos hatását, a jelentős egyenlőtlenség ezt követően is fennáll.

Állították, hogy a megfelelő kockázatteltárás megtörténte esetében nem vállalták volna a speciális, annuitásos törlesztési konstrukciójú szerződés megkötését.

A kezelési költség tisztességtelensége körében hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte, hogy e költség felszámításának alapja a CHF-ben nyilvántartott tartozás összege, így a kezelési költség összege az árfolyamváltozással együtt módosul. E költség nem valós banki szolgáltatásokat fedett, hanem ténylegesen többlet bevételt jelent az I. rendű alperes számára. A rHpt. 2011. november 15-től hatályos 210. § (5a) bekezdése is azt támasztja alá, hogy a jogalkotó is észlelte a fogyasztó és a bank közti szerződés egyensúlyának megbontását a deviza kiadások nélkül a devizában felszámolt kezelési költség esetén. Tisztességtelen a kezelési költség mértékének a folyósított kölcsön összegéhez viszonyítása, az átláthatóság követelményét sérti a százalékos mérték, amely nincs tekintettel a lakás-takarékpénztárba befizetett forint összegekre sem. Az elsőfokú bíróság tévesen viszonyította az akkor érvényben volt jegybanki alapkamat mértékéhez a kezelési költséget, ezáltal kamatként kezelve azt. Költségként csak a fogyasztó érdekében felmerült és valós kiadások számíthatók fel, nem követelhető olyan szolgáltatás ellenértéke, amely kizárólag a hitelező érdekében álló tevékenységgel áll összefüggésben. A rPtk. 201. § (1) bekezdése és 523. §-a alapján a kölcsönszerződés esetén a bank szolgáltatásának ellenértéke a kamat. Az a körülmény, hogy jogszabály megengedi az egyéb költség szerződésben meghatározását, nem jelenti azt, hogy a jogszabályba ütközően kikötött fizetési kötelezettséget tartalmazó szerződéses rendelkezés ne lenne tisztességtelen. E körben hivatkoztak a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 2. pontjában és a 6/2021. PJE határozatban foglaltakra.

A fellebbezés további indoklásaként hivatkoztak az EUB C-932/19. számú ítéletében foglaltakra; arra, hogy a tisztességtelen kikötések nem jelentenek a fogyasztókra nézve kötelezettséget, és a tagállamok kötelesek gondoskodni olyan megfelelő és hatékony eszközökről, amellyel ennek betartását megvalósítják. A 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1

törvény) 3. § (2) bekezdése az Irányelvvel ellentétes, mivel kógens módon előírja az adott árfolyamon teljesítést az árfolyamrés tisztességtelensége esetén, amely nem a felek akarategységén alapul, és nem lehet a fogyasztó védelmében tett intézkedésként értékelni. Az EUB fenti döntésére hivatkozással előadták, hogy nemzeti jogszabály nem zárhatja el a fogyasztót attól, hogy megválassza azt a védelmi szintet, amelyre hivatkozni kíván.

[12] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását és a felperesek perköltségében marasztalását kérte.

Kifejtette, hogy a perbeli kölcsönszerződés elnevezésében is utal a lakás-takarékpénztári megtakarításra, annak 1.1. pontja érthetően és világosan tartalmazza a hitel lényegi elemét, a kombinált deviza alapú konstrukciót. A kölcsönszerződés 6.1. pontja egyértelműen rögzíti a tőketartozás törlesztésére kikötött türelmi időszakot, amely a megtakarítási időszakkal egyezik. Az I. rendű felperes által 2007. április 12-én tett nyilatkozat értelmében tudomással bírt arról, hogy a tőkerésznek megfelelő megtakarítási összeget a lakás-takarékpénztárnál vezetett megtakarítási számlára fizeti be, amely a fennálló tőketartozásának csökkentésére kerül felhasználásra, és a fennmaradó tőketartozást közvetlenül a bank részére fizeti a hátralévő futamidő alatt.

A per során az I. rendű felperes személyesen arról nyilatkozott, hogy megértette a perbeli szerződéses konstrukció lényegét, a fizetési kötelezettsége teljesítésének rendjét. Nincs jelentősége a lakás-előtakarékossági szerződéseknek, annak sem, hogy a megtakarítás forintban képződött. A deviza alapú konstrukció és az ebből eredő átváltási folyamat a szerződés 6.4. pontja alapján világos lehetett a felperesek számára. A felperesek által hivatkozott 7.2. pont nem az árfolyamkockázatról tájékoztatást tartalmaz, az a per megítélése szempontjából irreleváns.

A felpereseket terhelő árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást nyújtott a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalma által. A kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatás egyértelmű és világos volt, ezáltal eleget tett a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, valamint az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglalt körülményeknek, az EUB C-51/17. számú eseti döntéséből is következő elvárásoknak. Hivatkozott a 6/2013. és 2/2014. PJE határozatok által felállított követelményekre és arra, hogy a megfelelő kockázatfeltárás megtörténteire vonatkozó bizonyítási kötelezettségének eleget tett. A felperesek által hivatkozott, az EUB C-186/16. és C-26/13. számú ítélete nem terjed túl a 2/2014. PJE határozatban megfogalmazott kritériumokon, míg az EUB C-609/19. és C-776/19. (C-776/19.-C-728/19. egyesített) számú döntése alapját képező tájékoztatás a jelen ügybeli kockázatfeltáró nyilatkozattal hasonlóságot nem mutat. Mindezen felül utalt a jóhiszeműség, tisztesség és együttműködési kötelezettség elvére, amelyek alapján az adóstól elvárható, hogy a szerződés megkötése előtt megfelelően tájékozódjon. A Kúria több alkalommal vizsgálta a perbelivel egyező kockázatfeltáró nyilatkozatot és annak megfelelőségét állapította meg. E körben hivatkozott a Kúria Pfv.20.521/2020/9. és Gfv.VII.30.351/2020/9. számú határozataira.

A kezelési költség felszámítását a THM rendelet 8. § (1) bekezdése, a 2009. évi CLXII. törvény 3. § 10. pontja, a 83/2010. (III. 25.) Kormányrendelet 3. § (1) bekezdése, a rHpt. 212. § (2) bekezdése és 2. számú mellékletének I.10.3. pontja lehetővé teszi. Az adóst terhelő ellenszolgáltatás nem kizárólag a rPtk. 523. § (2) bekezdése szerinti kamat, hanem abba a kezelési költség, a pénzintézet által végzett többletfeladatok ellenértéke is beletartozhat. Hivatkozott az EUB C-621/17. számú döntésében és a BH2020. 180 számú eseti döntésben ezzel kapcsolatban kifejtettekre. A kezelési költség fizetési kötelezettséget és annak mértékét világosan és érthetően tartalmazza a szerződés 4.2. pontja, valamint az Üzletszabályzat 4.1.1., 4.2.1. és 4.2.9. pontjai. A kezelési költségre tekintettel nem alakult ki a fogyasztó terhére jelentős egyenlőtlenség sem, figyelemmel a szerződés időpontjában fennállt 8 %-os jegybanki

alapkamat mértéke és arra, hogy a perbeli szerződésben rögzített kamat 3,9, míg a kezelési költség 2,7 %-os volt.

A fellebbezés kiegészítésére akként nyilatkozott, hogy a DH törvényekben alkalmazott megoldás, az árfolyamrést érintő kikötések helyébe lépő MNB árfolyam, majd a forintosítás megfelel az uniós irányelv célkitűzéseinek, a felek közötti egyensúly helyreállítása ezáltal megvalósult. A cél azon állapot helyreállítása, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen kikötés hiányában lett volna, ezzel szemben nem élvezhet elsőbbséget a fogyasztó által utóbb kifejezett szándék.

[13] A felperesek a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételükben hivatkoztak arra, hogy az árfolyamkockázatról tájékoztatás tisztességtelenségét nem csupán a világosság és érthetőség hiánya folytán, hanem a jelentős egyenlőtlenség alapján is állították, amelyre vonatkozóan az I. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelensége az Irányelv rendelkezései és az azt értelmező, az EUB C-51/17., C-227/18., C-186/16. és a C-26/13. számú döntései alapján volt vizsgálendő. A szerződés 4.1., 5.2., 6.1. b), 6.2. és 6.4. pontjai alapján alappal gondolhatták, hogy a megtakarítási időszak alatt a kamattal együtt megfizetett összeg a kölcsön tőketartozását fedezi, mivel a 6.2. pont a kötelező előtörlesztést követő havi kamat és kezelési költség megfizetéséről rendelkezik. Az árfolyamrésre és egyoldalú szerződésmódosításra is vonatkozó szerződési feltételek mellett a többi szerződéses rendelkezés értelmezésével nem láthatták át, hogy a fizetési kötelezettségük módosulása mely feltételre vezethető vissza.

A nem megfelelő tájékoztatás körében utaltak az I. rendű felperes személyes meghallgatásán elhangzottakra és arra, hogy a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg kapott tájékoztatás megfelelőségét az eset összes körülményét figyelembe véve kell megítélni. Ennek alapján a jelen esetben nem állt rendelkezésükre kellő idő az árfolyamkockázat következményeinek megértéséhez, felméréséhez. Ezzel szemben nem merült fel olyan körülmény, amely az előadásukat cáfolta, kétségbe vonta volna, a szerződéskötés során a nem körültekintő eljárásuk nem volt megállapítható. Hivatkoztak továbbá az EUB C-776/19-C-782/19. számú egyesített ítélete 100. pontjában kifejtettekre, és arra, hogy a korlátlan kockázatviselés egyedi megtárgyalása esetén sem várható el a fogyasztóktól, hogy a korlátlan mértékű árfolyamkockázatot elfogadják.

A perbelivel azonos tartalmú tájékoztató megítélését illetően hivatkoztak a Kúria megváltozott gyakorlatára, ennek körében a BH2021. 141 számon közzétett eseti döntésre.

[14] Az I. rendű alperes az észrevételre akként nyilatkozott, hogy az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelő volt, semmilyen okból nem állhat fenn a kockázat telepítésének tisztességtelensége. Ismételten hivatkozott a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmára. A felperesek nem voltak elzárva attól, hogy a szerződés aláírását megelőzően tájékoztatást kérjenek, ugyanakkor az ügyintéző nyilvánvalóan nem tudott volna a későbbi gazdasági hatásokról tájékoztatást adni. Az I. rendű felperes, általa elismerten, tisztában volt a fizetési kötelezettsége teljesítésének rendjével, annak szerződésszerűen eleget is tett. Ezen felül a fogyasztót a szerződéskötés során együttműködési kötelezettség terheli, ennek keretében köteles megfelelően tájékozódni, adott esetben magyarázatot igényelni.

[15] A felperesek a 2021. szeptember 23-án kelt beadványukban a velük szemben folyamatban lévő végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet terjesztettek elő, amely kérelmet a Fővárosi Ítéltábla a 2021. november 16-án kelt 16.Gf.40.314/2021/5. számú végzésével elutasított.

[16] Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely folytán a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó rPp. 252. § (2) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezési ok állna fenn – az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra is tekintettel –, a Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (3) bekezdése alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül.

[17] A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

[18] Az elsőfokú bíróság a tényállást a döntéshez szükséges mértékben feltárta, és az így feltárt tények alapján érdemben helytálló jogi következtetésre jutott. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal egyetértett. Az indokolást a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra is tekintettel az alábbiakkal egészíti ki.

[19] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperesek mint fogyasztók és az I. rendű alperes között a szerződéskötéskor hatályban volt, ezért alkalmazandó rPtk. 522. § (1) bekezdése szerinti hitelszerződés jött létre, amely hitelszerződés alapján az I. rendű alperes vállalta hitelkeret felperesek rendelkezésre tartását és annak terhére a kölcsönszerződés megkötését.

Magából a szerződés megnevezéséből – Hitel-, zálog- szerződés bankl svájci frank magánhitelhez egyéb programhoz – nyilvánvalóan kitűnik egyrészt a szerződés deviza alapúsága, másrészt pedig – mint azt a szerződés bevezető része kifejezetten rögzíti is –, hogy a szerződést a cég Lakás-takarékpénztár előtakarékosági szerződésével együtt kötötték, az előtakarékosági szerződések a hitelszerződés elválaszthatatlan részét képezik.

[20] A fellebbezés annyiban helytálló, hogy e lakástakarékpénztári szerződések rendelkezéseire is tekintettel volt szükséges a perben annak vizsgálata, hogy e speciális szerződéses konstrukció esetében a szerződés megkötéséből eredő árfolyamkockázat tekintetében a kockázatfeltárás megfelelőnek minősül-e.

[21] Az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta az árfolyamkockázat viseléséről történt tájékoztatás megfelelőségét a vonatkozó jogi szabályozás mellett az EUB irányadó joggyakorlata, az abban foglalt kritériumok tükrében.

[22] A szerződő felek között fennálló információs egyensúlytalansági helyzetre tekintettel a szerződéskötéskor hatályban volt, ezért alkalmazandó a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi XCII. törvény (rHpt.) a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzintézet számára a deviza alapú kölcsönszerződésből a fogyasztóra háruló kockázatot illetően.

A rHpt. 203. § (1) bekezdése kimondta, hogy a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően köteles ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról tájékoztatni.

A (2) bekezdés szerint e tájékoztatást a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben könnyen hozzáférhető helyen kifüggeszteni, valamint az ügyfél kívánságára azt ingyenesen az ügyfél rendelkezésére bocsátani, továbbá elektronikus

kereskedelmi szolgáltatás nyújtása esetén az ügyfelek számára folyamatosan és könnyen hozzáférhető módon, elektronikus úton is elérhetővé tenni.

A (6) bekezdés által támasztott követelmény szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A (7) bekezdés a) pontja értelmében e kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

[23] A 6/2013. PJE határozat értelmében a deviza alapú hitel, kölcsön és pénzügyi lízingszerződések egyik sajátossága, hogy az adós viseli az árfolyamváltozás hatásait. A forint gyengülés az adós fizetési terheinek növekedését, erősödése pedig a csökkenését eredményezheti.

A 2/2014. PJE 1. pontja értelmében ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

[24] A szerződésből a fogyasztóra háruló árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelőségének vizsgálatakor elsődlegesen a felperesek által a szerződés megkötésével egy napon aláírt, a szerződés 13. oldalát képező kockázatfeltáró nyilatkozatban adott felvilágosítás tartalmára kellett figyelemmel lenni. Az elsőfokú bíróság annak tartalmát helytállóan értékelte akként, mint amely eleget tesz az árfolyamkockázatról tájékoztatással szemben támasztott jogszabályi előírásoknak és a joggyakorlat során kialakított kritériumoknak.

[25] A felperesek állításával ellentétben az elsőfokú bíróság nem rögzítette iratellenesen a kockázatfeltárás tartalmát és annak felperesek általi megértését. Az ítélet nem állapított meg olyat, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmazná a „korlátozás nélkül”, kifejezést, ugyanakkor helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmából a felperesek korlátlan kockázatviselése következik. A nyilatkozat záradéka az abban foglaltak tudomásul vételét rögzíti, valamint azt, hogy a felperesek a szerződést a kockázatfeltáró nyilatkozat ismeretében, a kockázatok mérlegelésével kötik meg. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakat a felperesek megértették.

[26] Önmagában abból, hogy e kockázatfeltáró nyilatkozat nem a szerződés elején található, hanem annak 13. oldalán, folytatólagosan került szerkesztésre, nem következik, hogy a kockázatfeltárás csupán a szerződés aláírását követően történt. A kockázatfeltáró nyilatkozat „megkötni kívánt” devizahitel-szerződést említ, és annak záradékában a hitelt felvevő felperesek akként nyilatkoznak, hogy a szerződést a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak tudomásul vételével, annak ismeretében kötik meg.

A tájékoztatás nyújtásának eleget tesz a pénzintézet akkor, ha a szerződés aláírása előtt lehetőséget biztosít a szerződés, illetőleg az abban foglalt tájékoztatás áttanulmányozására. Ha a fogyasztó nem jelzi a szerződés áttanulmányozására további idő szükségességét, úgy a tájékoztatás nyújtása történhet a szerződéskötés alkalmával, az aláírást közvetlenül

megelőzően is. A perben nem merült fel olyan adat, hogy a felperesek a szerződés aláírását megelőzően ilyen igényt jeleztek volna, így a felpereseknek a tájékoztató megismerhetőségének hiányára hivatkozása megalapozatlan.

[27] Az elsőfokú bíróság a kockázatteltérás megfelelőségének értékelésénél tekintettel volt az EUB C-51/17. számú ítéletéből kitűnő követelményekre; azok figyelembevételével és az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése és a 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 24. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a bíróságokra kötelező 6/2013. és 2/2014. PJE határozatokban írtakra is tekintettel, helytállóan állapította meg, hogy a felperesek tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázat mibenlétéről, valamint a törlesztőrészlet ingadozásának hatásairól és arról, hogy ennek gazdasági következményei a törlesztőrészletek összegének növekedésével az ügyfelet kedvezőtlenül is érinthetik.

A szerződés szerinti tájékoztatás alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó, így a felperesek is megfelelően mérlegelni tudták az esetleges árfolyamváltozás lehetséges gazdasági következményeit, és értékelni kellett tudniuk, hogy a forint leértékelődésével együtt járó törlesztőrészlet és tőketartozás növekedés folytán a szerződés teljesítése gazdaságilag nehezen viselhetővé válik.

A Kúria Konzultációs Testületének a fellebbezésben is hivatkozott 2019. április 10-i állásfoglalását illetően a Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a jelen perben külön kockázatteltéró nyilatkozat készült. A tájékoztatás tartalma nem bonyolult megfogalmazású, hanem egyértelmű volt, azt nem több rendelkezés együttes értelmezésével kellett kikövetkeztetni.

A Kúria egyébiránt éppen ennek az emlékeztetőnek az 1.) pontjában a – fellebbezésben szintén hivatkozott – C-26/13., C-186/16. és a C-51/17. számú ügyekben hozott döntések ismeretében is változatlanul irányadónak tekinti a 2/2014. PJE számú jogegységi határozat 1.) pontjában írtakat.

[28] A fellebbezésben hivatkozott, az EUB C-776/19-C-782/19. egyesített számú ügyeiben hozott határozata értelmében a deviza alapú kölcsönszerződések érvényességét érintő perekben a nemzeti bíróság feladata, hogy az adott ügy valamennyi körülményének figyelembevételével, a nemzeti jogszabályok alapján határozzon az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességességéről, avagy tisztességtelenségéről. Az elsőfokú bíróság vizsgálata e feltételeknek szintén megfelelt.

A C-609/19. és a C-776/19-C-782/19. számú előzetes döntéshozatali eljárásokban az EUB azt állapította meg, hogy az árfolyamkockázatot korlátlan mértékben a fogyasztóra terhelő szerződéses rendelkezések akkor idézhetnek elő egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára, ha a szolgáltató az átláthatóság követelményét tiszteletben tartva észszerűen nem számíthatott arra, hogy az egyedi megtárgyalását követően a fogyasztó elfogadja az ilyen szerződéses feltételből eredő aránytalan árfolyamkockázatot. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperesek a megfelelő tájékoztatást követően kifejezetten elfogadták az árfolyamváltozás következtében a törlesztőrészlet akár jelentős mértékben való megemelkedésének lehetőségét, az árfolyamkockázat viselését felső határ nélkül vállalták.

[29] Kúria a felperesek által hivatkozott Gfv.VII.30.090/2020/9. számú végzésében kimondta, hogy az EUB joggyakorlata által felállított követelményrendszer megvalósulását az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése során összességében kell vizsgálni, az egyes ítéletek indokolásában megfogalmazott megállapításokat nem lehet taxatív

felsorolásnak tekinteni, ahogy egyes elemeket kiragadottan értékelni sem. Az elsőfokú bíróság vizsgálata e szempontrendszernek is eleget tesz; az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás elégtelenségéből eredő tisztességtelenség a szerződés egyéb rendelkezéseire is figyelemmel nem állapítható meg.

[30] A Kúria más perben az I. rendű alperes jelen perbelivel azonos tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatának szövegrészeit már vizsgálta, és annak tisztességtelenségét szintén nem találta megállapíthatónak (Kúria Gfv.VII.30.077/2020/5., Gfv.VII.30.197/2019/13., Pfv.I.20.386/2019/10.).

[31] Nem helytálló a felperesek azon hivatkozása, mely szerint a jelen szerződéses konstrukció, a türelmi időszak alatt a tőketartozás megtakarítási számláról törlesztése, olyan szerződéses elem lenne, amelyre tekintettel további vagy eltérő tájékoztatás szükséges az árfolyamkockázat viselése tárgyában. A deviza alapú konstrukció a szerződés 1.1., 5.2., 6.1. és 6.4. pontjaiból egyértelműen következik; ezek értelmében a devizában nyilvántartott szolgáltatást a hitel felvevők forint összegben, a forintszámláról törlesztik. Ehhez képest a tőkeösszeg forint megtakarításból törlesztése e deviza alapú konstrukción nem változtat, a fogyasztóra az eleve meglévő árfolyam- és kamatkockázaton felül további terheket nem hárít; e konstrukció a megtakarítások várható hozamának a törlesztőrészletbe fordíthatósága által kedvezőbb a fogyasztó számára, mint az esedékesség esetén az adott törlesztőrészlet forintban megfizetése.

[32] Nem helytálló a felperesek azon hivatkozása sem, hogy a tőkeösszegnek a lakástakarékpénztári megtakarításokból történő törlesztésére vonatkozó rendelkezések alapján azt feltételezhatték volna, hogy a lakástakarék-pénztári megtakarítások a teljes tőke fedezetét biztosítják. Ezzel ellentétben a kölcsönszerződés 6.1. pontjának b) alpontja azt rögzíti, hogy a megtakarítási időszak lejártá napján az elszámolásra fordítandó teljes összeg nem feltétlenül azonos a szerződéses összeggel. Abból, hogy a 6.1. pont b) alpontjának második bekezdése azt rögzíti, hogy a türelmi idő kizárólag a tőke megfizetésére vonatkozik, továbbá a 6.1. pont c) alpontja szerint a megtakarítások a kölcsön fedezetéül szolgálnak, nem következik, hogy ezen türelmi, megtakarítási időszak alatt a teljes tőke biztosan kiegyenlítésre kerül. A szerződés 6.2. pontja egyértelműen akként fogalmaz, hogy abból következően a kötelező előtörlesztést követően is felmerülhet – a kamat és a kezelési költség megfizetésén felül – a kölcsön törlesztése.

A szerződéskötés napján kelt, és – miként arra a fellebbezés hivatkozott – valóban nem a felperesek által tett, de az I. rendű felperes által tudomásul vevőleg aláírt, „Nyilatkozat az bank1- egyéb1 lakás és magánhitel program a lakás-takarékpénztári megtakarítás futamidejét követő törlesztőrészletével kapcsolatban” tájékoztatás értelmében a megtakarítási számla teljes egyenlege a tőketartozás csökkentésére (nem pedig teljes kiegyenlítésére) kerül felhasználásra. E tájékoztató nyilatkozat kifejezetten felhívja arra a figyelmet, hogy fennmaradó tőketartozás lehetséges, amely a hátralévő futamidő alatt a bank részére törlesztendő, továbbá a megtakarítási összeg eltér az azonos hiteltermékek feltételrendszere szerint számított törlesztőrészlet tőke összegétől, ez a megtakarítási időszakot követően az adósságterhek növekedését is eredményezheti.

E tájékoztatásokra figyelemmel a felperesek nem hivatkozhatnak eredményesen arra, hogy a szerződés rendelkezéseire tekintettel alappal feltételezhatték a kockázatviselésük korlátozott voltát.

A felperesek állításával ellentétben korlátozott mértékű kockázatviselésről nem rendelkezik a szerződés 7.2. pontjának a zálogfedezetre vonatkozó azon rendelkezése sem, amely a zálogtárgy értékének 10 %-os csökkenését veszélyeztető mértékűnek minősíti, mivel abból semmilyen módon nem következik, hogy a hitel felvevők törlesztési, kockázatviselési kötelezettsége csak a zálogfedezet értéke összegéig állhatna fenn.

[33] A 6/2013. PJE indokolásának III/3. pontjában írtak szerint az ügyfél által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. A tájékoztatásnak tehát ki kell terjednie az árfolyam változásának lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére.

Erre tekintettel nem helytálló a felperesek azon hivatkozása sem, hogy az I. rendű alperes előttük lényeges információt hallgatott el; az árfolyamok mozgásának várható alakulásáról az I. rendű alperesnek tájékoztatást nem kellett adnia, és a perben nem nyert igazolást, hogy az I. rendű alperes a felperesekre háruló kockázat későbbi, tényleges alakulásáról bármilyen tudomással bírt volna.

[34] A rPtk. 209. § (2) bekezdése értelmében a szerződéses kikötés tisztességtelen voltát a szerződéskötéskor fennálló valamennyi körülményre tekintettel kell vizsgálni.

[35] Erre tekintettel helye volt az okiratban nyújtott tájékoztatás mellett a felperesek által a szerződéskötéskor vagy azt megelőzően szóban kapott tájékoztatás tartalma vizsgálatának is, azzal, hogy a megfelelő írásbeli tájékoztatásra tekintettel a (teljes) tájékoztatás elégtelensége abban az esetben állapítható meg, ha a szóban nyújtott tájékoztatás egyértelműen lerontja az írásban kapott felvilágosítás tartalmát, azzal ellentétes, és az így kapott tájékoztatás összességére tekintettel a fogyasztó nem volt abban a helyzetben, hogy felmérhesse a szerződés megkötéséből rá háruló gazdasági terheket.

[36] A rPp. 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.

[37] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperesek az általuk megismert okiratokban foglalt tájékoztatástól eltérő tartalmú, esetlegesen félrevezető szóbeli tájékoztatást nem igazoltak.

[38] Az I. rendű felperes elsőfokú eljárás során tett azon előadása, mely szerint az ügyintézőtől a kockázatviselése korlátozott voltáról kapott tájékoztatást, a fél (felperes) nyilatkozatának minősül; azt alátámasztó okirat vagy tanúvallomás hiányában a felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat mint okirat tartalmával szemben nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a felperesek által írásban és szóban kapott tájékoztatás összességében nem volt megfelelő.

[39] Az elsőfokú bíróság a 2021. március 16-án kelt 5.G.40.387/2020/9. számú végzésével tájékoztatást adott a feleknek arról, hogy a felperesek kötelesek bizonyítani azt, hogy az I. rendű alperes által nyújtott tájékoztatás nem volt világos, érthető az átlagos fogyasztó számára, továbbá arról is, hogy a szerződésben foglalt kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben a felperesek kötelesek bizonyítani, hogy az abban foglalt tájékoztatást nem kapták meg, vagy az eltérő tartalmú, vagy kiegészítő tájékoztatásra tekintettel alappal gondolhatták, hogy a viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott. A figyelmeztetés kiterjedt a bizonyítás sikertelenségének következményeire.

Ezt követően az elsőfokú bíróság a 2021. április 13-án kelt, 14. számú végzésével külön felhívta a felpereseket az általuk meghallgatni kért tanúl tanú kézbesítésre alkalmas címének bejelentésére az indítványuk mellőzésének terhe mellett, és ugyancsak mellőzés terhével valamennyi, addig nem teljesített bizonyítási indítványuk bejelentésére. A 15 nap határidő eredménytelenül telt el, a felperesek a meghallgatni kért ügyintéző kézbesítésre alkalmas címét – általuk sem vitatottan – nem jelentették be, és más bizonyítási indítványt sem terjesztettek elő.

Az I. rendű alperes a bíróság felhívására tett, 2018. október 29-i beadványában közölte, hogy tanúl nála fennállt munkaviszonya 2013. október 4. napján megszűnt, a korábbi (küldemény kézbesítésére nem alkalmas) címhez képest más lakcímet bejelenteni nem tud. Erre tekintettel nem helytálló a felperesek azon hivatkozása, miszerint az adattal az I. rendű alperes rendelkezik, így a lakcímbjelentésének elmaradása az ő terhére értékelendő. A Fővárosi Ítéltábla e körben megjegyzi azt is, hogy az elsőfokú bíróság a lakcím bejelentésére a felhívást az I. rendű alpereshez hivatalból intézte, a felpereseknek erre irányuló indítványa nem volt.

[40] A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 17. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja, továbbá a 19. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a felperesek nem voltak elzárva attól, hogy a 18. § (1) bekezdése szerint eljárva, bármely járási hivatalnál vagy a kijelölt kormányhivatalnál a tanú lakcímének közlése céljából adatbeszerzést kezdeményezzenek.

A felperesek a lakcímnyilvántartó hatóságot a tanú idézésének foganatosítása végett nem keresték meg, és a bíróság általi megkeresésre sem tettek indítványt.

[41] Ennek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az I. rendű alperes a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmával igazolta azt, hogy a tájékoztatási kötelezettségének megfelelő módon eleget tett, míg a felperesek ezzel ellentétes állításukat nem bizonyították. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a bizonyítás sikertelenségét a rPp. 3. § (3) bekezdése alapján a felperesek terhére értékelte.

[42] Mindezen követelményekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg az I. rendű alperes által az árfolyamkockázat tekintetében nyújtott tájékoztatás világos és érthető voltát.

[43] Az Irányelv 5. cikke értelmében olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel, vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük.

A 4. cikk (2) bekezdése szerint a feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálata nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.

[44] A rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A (4) bekezdés akként rendelkezik, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

[45] A rPtk. 2009. május 22-étől hatályban volt 209. § (5) bekezdése – az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének megfelelés érdekében – kimondta, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek.

[46] A Kúria a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában akként ad iránymutatást, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható.

A jogegységi határozat III/1. pontja ugyanakkor kifejti, hogy az Irányelv által követett célnak a magyar jogba már átültetett jogszabályi rendelkezések vonatkozásában is érvényesülnie kell; így érvényre kell jutnia azon elvnek, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

Ennek figyelembevételével pedig a rPtk. 209. § hatályban volt (4) bekezdése akként értelmezendő, hogy az ilyen rendelkezés tisztességtelensége vizsgálható, és az megállapítható, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető.

[47] Mivel az árfolyamkockázat viseléséről szóló szerződéses feltétel mint főszolgáltatást meghatározó rendelkezés az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatás megfelelőségére tekintettel a felperesek számára világos és érthető volt, a rPtk. 209. § (4) bekezdése értelmében az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses feltételek tisztességtelensége ezen túlmenően nem volt vizsgálható.

Ezért nem megalapozott a felperesek azon hivatkozása, miszerint az elsőfokú bíróság a tájékoztatás világosságán és érthetőségén túlmenően nem vizsgálta a szerződéses egyensúly megbomlását, mivel az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses rendelkezések és az ezzel összefüggésben adott kockázattelátárás világossága és érthetősége folytán e szerződéses kikötés tisztességtelensége nem volt vizsgálható. A felek szerződéses jogai és kötelezettségei

egyensúlyának megbomlása mint a tisztességtelenség megállapíthatóságának feltétele csakis abban az esetben képezheti vizsgálat tárgyát, ha a főszoolgáltatást megállapító szerződéses rendelkezés a fogyasztó számára nem világos, nem érthető.

[48] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak a kezelési költség felszámítására vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálata körében tett megállapításaival is.

[49] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kezelési költség fizetése nem a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses elem, és annak felszámítását a rHpt. 212. § (2) bekezdése, valamint az Üzletszabályzat kifejezetten lehetővé teszi. Az elsőfokú bíróság a szerződés és az Üzletszabályzat konkrét pontjainak megjelölésével sorolta fel, hogy milyen szolgáltatások ellenszoolgáltatásaként számolja fel a hitelező a kezelési költséget; a felperesek e konkrét szolgáltatások ellenértékének kezelési költségként felszámíthatóságát a fellebbezésükben tételesen nem tették vitássá. Nem megalapozott tehát a felperesek azon állítása, miszerint a kezelési költség nem valós banki szolgáltatásokat fed, ellenszoolgáltatás nélküli.

Ugyanakkor az EUB a C-621/17. számú ügyben kifejtette, hogy az Irányelv 4. cikk (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye nem kívánja meg a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses feltételekben a fogyasztót terhelő kezelési költség összegét, kiszámításának módját és teljesítésének idejét tartalmazó szerződéses feltételek esetén valamennyi szolgáltatás részletezését. A konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosításának hiánya a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményeivel ellentétben.

Ebből következően a kezelési költséget szabályozó szerződéses rendelkezések átláthatónak minősülnek, ha a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellege észszerűen érthető, vagy a szerződés egészéből levezethető.

[50] A felperesek állításával ellentétben az ügyleti kamat a pénz használatának, nem pedig a rHpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontja alá eső pénzügyi szolgáltatási tevékenységeknek az ellenértéke. Mivel az ügyleti kamat nem alkalmas valamennyi pénzügyi szolgáltatás ellenértékének fedezésére, a kezelési költség felszámítása nem tisztességtelen. A felperesek állításával ellentétben a pénzintézet nem csupán a fogyasztó érdekében felmerült tevékenységek ellenértékét számíthatja fel, hanem a kamat által nem fedezett, a kölcsön nyújtásához, nyilvántartásához szükséges egyéb pénzügyi szolgáltatásainak ellenértékét is.

A kezelési költség devizában történő felszámítása a devizában nyilvántartott hitel konstrukciójából ered; a kezelési költség a tartozás %-ában került meghatározásra. A deviza alapú hitel felvételéből eredő árfolyam és kamatkockázatra történő megfelelő figyelmeztetés esetén ez tisztességtelenséget nem alapozhat meg.

[51] Az elsőfokú bíróság a kezelési költség kikötésére vonatkozó rendelkezés tisztességtelenségét helytállóan vizsgálta az EUB C-621/17. számú ítéletében kifejtett elvek alapján, abból a szempontból, hogy a rendelkezés megfelel-e az átláthatóság, a jóhiszeműség követelményének és az arányosságra vonatkozó elvárásnak (BH2020. 180). Az EUB e döntése a Kúria álláspontja szerint oly módon értelmezendő helyesen, hogy a kezelési költség

kikötése egyéb feltételek teljesülése esetén is csak akkor lehet tisztességtelen, ha az a fogyasztó fizetési kötelezettségét aránytalanul megnöveli. A Kúria eseti döntéseiben is kifejtett szempontokra tekintettel (Gfv.VII.30.356/2019., Gfv.VII.30.088/2020/10.) az aránytalanság vizsgálatánál – a felperesek állításával ellentétben – annak van jelentősége, hogy a kamat és a kezelési költség együttes mértéke jelentősen meghaladja-e az adott időben alkalmazott piaci kamatszintet. A piaci kamat megállapításához támpontot nyújthat olyan hasonló kondíciókkal (pl.: pénznem, futamidő, kockázati besorolás) rendelkező kölcsönszerződésekben felszámított átlagos kamatmérték, amelyekben kezelési költséget nem kötöttek ki, a kamat és a kezelési költség együttes átlagos mértéke, valamint a THM mértéke. Az elsőfokú bíróság indokolása e tekintetben annyiban szorul pontosításra, hogy a szerződéskötéskori ügyleti kamat és kezelési költség együttes, 6,6 %-os mértékét nem a jegybanki alapkamat mértékéhez, hanem az abban az időben általános piaci kamatokhoz kell viszonyítani, amely összehasonlítás eredményeként szintén megállapítható a fogyasztó számára jelentős hátrányt okozó aránytalanság hiánya. Az MNB nyilvánosan hozzáférhető, statisztikai adatokat tartalmazó nyilvántartása szerint ugyanis 2007. áprilisában a háztartásoknak nyújtott svájci frank fogyasztási és lakáscélú hitelek átlagos évesített kamatlába a szabad felhasználású, változó kamatozású jelzáloghitelek esetén 4,81 %, míg az ugyanilyen paraméterű hitelek átlagos hitelköltség-mutatója 7,13 % volt.

[52] A fellebbezés kiegészítésében az EUB C-932/19. számú ítéletében foglaltakra hivatkozás az ítélet felülbírálatára szempontjából irreleváns. A tisztességtelenség sem a kockázatteltérítés hiányossága, sem a kezelési költség telepítése miatt nem volt megállapítható, így az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására sem kerülhet sor. A felperesek a perben nem hivatkoztak a terhükre árfolyamrész fizetési kötelezettséget megállapító rendelkezések tisztességtelenségére és ebből eredően a teljes szerződés érvénytelenségére, így a DH1 törvény 3. § (2) bekezdése Irányelvnek megfelelőségének vizsgálata semmiképp sem képezheti jelen per tárgyát.

[53] A rPtk. 209/A. § (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötést a sérelmet szenvedett fél megtámadhatja.

A (2) bekezdés értelmében a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalott tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

[54] Mivel a keresettel érintett szerződéses rendelkezések tisztességtelensége nem állapítható meg, az elsőfokú ítélet helytállóan utasította el az érvénytelenség megállapítása és ennek jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti keresetet.

[55] A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján – lényegében annak helyes indokainál fogva – helybenhagyta.

[56] A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felpereseket a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával számított, felére mérsékelt, a perben szükséges és ténylegesen

végzett jogi képviselési tevékenységgel arányos 72.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló, a másodfokú eljárásban felmerült perköltsége egyetemleges megfizetésére.

[57] Az I. felperes illetékfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett 462.070 forint fellebbezési illetéket a rPp. 78. § (1) bekezdése és a kereset benyújtásakor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az I. rendű felperes köteles az államnak megfizetni.

Budapest, 2021. december 8.

dr. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: